

مقدمه

بازی فوتبال در دنیای امروز مردمی‌ترین بازی است. بر روی هر قطعه زمین صاف، کودکان، نوجوانان، جوانان و حتی بزرگسالان با شادی و صفت‌ناپذیری به دنبال توپ می‌دوند. در پارکها، باشگاهها، مدارس و حتی کوچه‌های ایران و شهر و روستای کشورهای مختلف، برای تفریح، تفنن و آموزش فوتبال بازی می‌کنند. طبع آدمی با فوتبال بیش از سایر ورزشها سازگار است. از ویژگیهای بازی فوتبال یکی آن است که زمینی بزرگتر از اغلب ورزش‌های دیگر دارد، تعداد بازیکنان آن نیز نسبت به ورزش‌های رایج مثل والیبال، بسکتبال و هنبدال بیشتر است. صحنه‌های فوتبال دائمًا در حال تغییر است و هر لحظه با لحظه‌های قبل و بعد آن تفاوت دارد. پیش‌بینی حرکات، موفقیت و یا شکست تیمها بسیار دشوار است. همین امر، دائمًا احساس بیم و امید، انتظار و اشتیاق تماشاجیان را برمی‌انگیزد. همچنین، در این بازی، توپ برای مدت بیشتری در بازی است و ظرافت حرکات و مهارت‌ها (با توپ و بدون توپ)، دقت و ارسال پاسهای کوتاه و بلند، قدرت ضربه‌زنی به توپ، شیرین‌کاری و ریزه‌کاریهای افرادی و گروهی و در یک جمله وجود هنرمندیها و خلاقیتها در بازی فوتبال سبب گردیده است که بازیکنان و تماشاجیان با هیجان بیش از اندازه‌ای این بازی را دنبال نمایند.

از آنجا که بازی فوتبال با خلاقیتهای فردی و گروهی سرو کار دارد، آن را هنر می‌دانند و با توجه به این که از علوم مختلف در ارائه بازی بهتر، استفاده می‌شود، آن را اصطلاحاً علم می‌نامند، اگرچه دقت علوم را ندارد و عامل بخت و اقبال در سرنوشت و نتیجه بازی نیز مؤثر است.

فوتبال، در کشور ما با آن که در خشنیدگیهای داشته و دارد ولی در مقام مقایسه با سایر کشورهای پیشرفته، بدون شک دارای کمبودها و نواقصی است. ریشه این تفاوت‌های اساسی در نبود شور و علاوه یا کمبود استعدادهای نوجوانان ماست، بلکه این نواقص بیشتر به کیفیت و کیمی تعلیمات و آموزشها مربوط است. برای رفع نقاچی و فراهم کردن موجبات رشد و تکامل کیفی و کمی در فوتبال، به سازماندهی، برنامه‌ریزی، صرف وقت، شکل‌بیانی و از همه مهمتر آشنایی معلمان و مریبان به امر آموزش صحیح نیاز است. به عبارت دیگر، برای تعلیم و تربیت راه ساده‌ای وجود ندارد.

در تدوین این کتاب تلاش شده تا از تجارب آموزشی فوتبال در سطح جهانی به شکل ساده استفاده گردد و شیوهٔ صحیح آموزش در آن بکار گرفته شود. با آن که فهم و کاربرد مفاهیم، اصول و قواعد مطرح شده چندان دشوار نیست، کاملاً ضرورت دارد که داشت آموزان مقدماتی دربارهٔ فوتبال بدانند تا مطلب این کتاب را بهتر درک کنند. مطالب این کتاب باید در دو نیمسال تدریس گردد. بخش اول آن مربوط به «تکنیکهای پایه و چگونگی اجرای آنها» و بخش دوم مربوط به «اصول سرزذن و اصول دروازه‌بانی» است که باید در نیمسال دوم تدریس گردد. در شروع نیمسال دوم باید توجه داشته باشید به نکات آموزش داده شده در نیمسال اول توجه لازم را بنمایید و برای شروع هر مبحث تمرینات قبلی را مورد توجه قرار دهید.

در سازمان‌بندی هر دو بخش کتاب دقت شده است که هماهنگی مطالب و شیوه‌های ارائه مطالب یکسان باشد به گونه‌ای

که علاوه بر قابل استفاده بودن برای دانشآموزان سایر افرادی که علاقه‌مند به فراگیری هستند بتوانند به شیوه خودآموز از مطالب آن استفاده نمایند. تمرینات به ترتیب از ساده به مشکل با رعایت شرایط آورده شده است و در نهایت تمرینات در شرایط بازی ارائه شده است تا دانشآموزان بتوانند ارزش هر تکنیک و مهارت را در شرایط بازی کاملاً درک نموده و ملکه ذهن آنان شود تا بتوانند به شیوه‌ای سیار روان و هماهنگ فوتبال بازی کنند. با این حال از معلمان عزیز تقاضا داریم که در آموزش مؤثر این کتاب نکات زیر را رعایت کنند:

- ۱- آموزش با مهارتهای ساده شروع و به مهارتهای پیچیده ختم گردد و در تمرینات مربوط به مهارتها به سن و میزان آمادگی فراگیران توجه شود.
- ۲- فرصت‌های لازم برای تکرار و تمرین هر جزء مهارت به دانشآموزان داده شود. به‌خاطر داشته باشید که یادگیری به معنی تعییر و تثبیت در رفتار است و نیاز به زمان و تکرار دارد.
- ۳- از تثبیت الگوهای حرکتی غلط در دانشآموزان با نظارت کامل جلوگیری شود.
- ۴- مهارتهای سخت‌تر به اجزای ساده تقسیم و از روش جز به کل استفاده شود و در هر جلسه، تمرینات بر روی یک تکنیک تمرکز یابد.
- ۵- در نمایش مهارتهای فوتبال، از دانشآموزانی که این مهارتها را صحیح انجام می‌دهند استفاده گردد. این تمرینات به اندازه کافی باید متنوع باشد تا دانشآموزان بیشتری برای شرکت در تمرینات از خود تمایل نشان دهند.
- ۶- در صورت امکان از وسائل کمک‌آموزشی، بخصوص از ویدئو استفاده شود.
- ۷- به اشتباهات رایج در اجرای مهارتها توجه شود و به فراگیران اجازه داده شود تا از اشتباه خود پند گرفته و آن را اصلاح نمایند.
- ۸- به‌خاطر داشته باشیم که سلامت دانشآموزان در درجه اول اهمیت قرار دارد، بنابراین شایسته است به نکات این‌توجه ویژه‌ای مبذول گردد.
- ۹- تفاوت‌های فردی دانشآموزان در نظر گرفته شود و با والدین آنها در زمینه پیشرفت فرزندانشان، مشورت به عمل آید.
- ۱۰- در شناخت استعداد دانشآموزان به پنج عامل تکنیک، هوش و ذکاء، شخصیت، سرعت و ارتباط توجه شود. در پایان به عنوان یک معلم و مری، به کلیه دانشآموزان، علاقه‌مندی خاص خود را نشان دهید. تمرینات را به گونه‌ای مفرح سازید که بچه‌ها به آن علاقه نشان دهند. صبور و شکیبا باشید و آنان را به موقع تشویق نمایید. سعی کنید همه نکاتی را که می‌توانند مورد توجه و الگوبرداری قرار گیرد، اجرا نمایید.

مؤلفان

دانش آموزان عزیز

در این قسمت نکاتی به شما عرضه می شود که با توجه به آنها می توانید میزان یادگیری خود را افزایش داده، اعتماد به نفس را در خود بالا ببرید.

انتظار ما این است علاوه بر نکاتی که معلمان شما هنگام تمرینات به طور اختصاصی به شما ارائه خواهند داد به راهکارهای کوچک زیر نیز توجه نمایید تا نتایج بزرگی عاید شما بشود.

- ۱- در شروع تمرینات با مشاهده نمایش حرکات معلمان شیوه صحیح حرکات را فراگیرید و سپس با تمرینات بیشتر و مشاهده حرکات سایر دوستانتان که سریعتر فراگرفته اند به یادگیری خود کمک نمایید.
- ۲- از طریق تصویرسازی ذهنی تکنیک مورد نظر، یادگیری را تسريع کنید.
- ۳- به توضیحات تکنیکی معلم خود توجه کنید و از وی سؤال کنید و در بحثهای مربوط شرکت نمایید.
- ۴- پیشرفت خود را در هر مرحله از درس، با مراحل قبلی خود مقایسه نمایید نه با دیگران.
- ۵- تکنیکهایی را که آموزش می بینید روزانه برای مدت کوتاهی تمرین نمایید.
- ۶- در مورد خود منصف باشید و بر اصلاح اشتباهات خود تأکید کنید و به خاطر داشته باشید که ممکن است اشتباه کنید ولی باید از آن پند هم بگیرید.

- ۷- در جریان تمرینات کلاسی موقفيت دوستان خود را تشویق نمایید و موجبات دلگرمی آنان را فراهم سازید.
- ۸- چنانچه قبل از شروع به یادگیری مهارتها با کمک معلم خود شناخت لازم و کافی در مورد ویژگیهای بدنی خود به دست آورید، بهتر می توانید سطح انتظار از خودتان را تعیین کنید و این امر شما را از مقایسه با دوستانتان باز می دارد و می توانید به ارزیابی پیشرفتنان با توجه به تواناییهای فردی خود بپردازید.

مؤلفان

هدف کلی

آشنایی با تکنیکهای پایه و تاکتیکهای تیمی پیشرفته، چگونگی اجرای آنها و استفاده از آنها در شرایط بازی

تاریخچهٔ فوتبال

هدفهای رفتاری: در پایان این فصل، فرآگیر باید بتواند:

- ۱- بازی فوتبال را تعریف نماید.
- ۲- تاریخچهٔ فوتبال را در کشورهای چین، ژاپن، یونان و روم به اختصار بیان کند.
- ۳- حداقل پنج ویژگی بازی فوتبال را در قرون وسطی ذکر کند.
- ۴- حداقل دو دلیل عمدۀ را که باعث تحریمهای متعدد در فوتبال اروپا گردید، بیان کند.
- ۵- حداقل به پنج مورد از قوانین و مقررات تدوین شده در بازی فوتبال در قرن نوزدهم اشاره نماید.
- ۶- سالهای تأسیس فدراسیون جهانی فوتبال (فیفا) و کنفرانس فوتبال آسیا (ای-اف-سی) را بیان نماید.
- ۷- خلاصه‌ای از تاریخچهٔ فوتبال در ایران را بیان کند.

هوانگ‌تین، امپراتور بزرگ چین، مبتکر بازی فوتبال بوده است. وی تی - سو - چو (یعنی با پا زدن به توپ) را ابداع کرد تا سربازاشن با هم مبارزه کنند و به رقابت پردازنند. پس از چندی این بازی به میان مردم راه یافت. توپی که در این بازی مورد استفاده قرار می‌گرفت هشت تکه و از جنس چرم بود. این چرم را به هم می‌دوختند و درون آن را از بر، پشم یا پنبه بر می‌کردند. بازی تی - سو - چو در ابتدا قانونی نداشت. اصل و مبنای بازی هل دادن طرف مقابل و هدف آن بردن توپ به سمت جلو بود.

در اواخر قرن ششم میلادی بازی تی - سو - چو، از چین به ژاپن برده شد و با شکل و مقررات جدیدی رواج یافت. ژاپنیها فوتبال خود را «کوماری» نامیدند و به آن رنگ مذهبی و عبادی دادند. برخلاف تی - سو - چو، کوماری یک بازی بدون خشونت و برخورد و آرام بود. اگر بازیکنی کوچکترین حرکت خشنی از خود نشان می‌داد و یا به بازیکن دیگر تنه می‌زد فوراً حکم اخراج او صادر می‌شد و چنانچه حریف

۱- تعریف بازی فوتبال

بازی فوتبال به کمکِ دو تیم انجام می‌گیرد. یازده نفر در یک سو و یازده نفر در سوی دیگر میدانی محدود، در صدد فرستادن توپ به درون دروازه مقابل هستند و از گل زدن تیم مقابل (از رسیدن توپ به دروازه خود) ممانعت به عمل می‌آورند. به استثنای دروازه‌بان، سایر بازیکنان مجاز به استفاده از دستان خود نیستند.

در کشورهای مختلف فوتبال به نامهای دیگر خوانده شده است. از جمله در چین باستان تی - سو - چو^۱، در ژاپن قدیم کوماری^۲، در ایتالیا کالچیو^۳، در آمریکا ساکر^۴ و در یونان باستان اسپروناشیا^۵ نامیده شده است.

۲- تاریخچهٔ فوتبال قبل از قرون وسطی

بازی فوتبال، امروز قدمتی بیش از دو هزار سال دارد. چین، مصر، یونان و روم باستان را زادگاه فوتبال می‌دانند. در کتابهای چینی آمده است که در سالهای قبل از میلاد مسیح،

دروازه‌ها گاهی دو دهکده و حتی دو شهر را هم در بر می‌گرفت. در بین راه، رودخانه و شهرهای بزرگ هم مانع محسوب نمی‌شدند و بازیکنان در میان رودخانه‌ها و شهرهای مختلف در صدد رودن توپ از حریف برمی‌آمدند. زمان بازی نیز نامحدود بود و گاهی ممکن بود این بازی روزها به طول انجامد و قدر مسلم تلفات ناشی از این گونه بازی سیار سنگین و وحیم بود. وجود تعدادی کشته و زخمی در هر بازی، امری عادی به حساب می‌آمد و مانع ادامه بازی نمی‌گردید. با این وصف در مأخذ مربوط به قرون وسطی یا اوایل قرون جدید، نشانی از این که بازی فوتبال، طبق مجموعه‌ای واحد از مقررات بازی شده باشد، وجود ندارد. بازی فوتبال به طور سنتی با جشن‌های مذهبی همراه بود. در هر صورت، این بازیها را می‌شد براساس مناسبت‌ها در هر زمان (پاییز، زمستان یا بهار) انجام داد و اغلب به نسبت مردها، زنان هم در آن شرکت داشتند. فرد به عنوان عضوی از یک گروه خاص بازی می‌کرد؛ برای مثال، کفashان در مقابل بزاران، مردان مجرد در مقابل مردان ازدواج کرده و... بازی می‌کردند.

از آنجا که بازی فوتبال در قرون وسطی مشکلات زیادی را در اروپا، بخصوص در فرانسه و بریتانیا کبیر به وجود آورده بود، واکنش برخی حکومتها وقت را در پی داشت. فقط در بریتانیا در بین سالهای ۱۳۱۴ تا ۱۶۶۰ از سوی مسئولان مرکزی و محلی بیش از ۳۰ مورد دستوراتی برای منع کردن فوتبال صادر شده بود.

در یکی از اعلامیه‌ها آمده است که بازی غیرانسانی و غیرشرافتمندانه با توپ اکیداً ممنوع می‌باشد و متخلفان از دستور تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت یا در یکی دیگر از فرمانها آمده که بازی با توپ قانون شکنی است هرگاه مأمور دولت، فردی را در حال بازی فوتبال دستگیر کند، جایزه دریافت خواهد کرد. روند ممنوعیت بازی فوتبال گاه تند و گاه کند، تا اواخر قرن هیجده ادامه داشت ولی رفته رفته این ممنوعیت در برابر محبوبیت فوتبال کمرنگ گردید، بهویژه این که فوتبال در چارچوبی از مقررات قرار گرفت و علاقه‌مندان پیشتری یافت. بدین ترتیب، فوتبال از حالت ازدواج خارج گردید.

مقابل او را می‌بخشید، بازیکن اخراج نمی‌شد و در بازی باقی می‌ماند.

قبل از شروع بازی کوماری، کاهن بزرگ توپ را به دست می‌گرفت و دعاها مخصوص بر آن می‌خواند. آنگاه توپ به زیر پای بازیکنان انداخته می‌شد و بازی بدون وقفه ادامه می‌یافتد. بازی کوماری در نیمة قرن دهم میلادی در سراسر زاپن رونق بسیار داشت.

فوتبال در یونان باستان به نام «اسفروناشیا» نامیده می‌شد و افلاطون آن را سودمندترین تمرین نظامی می‌دانست. رومیها نوعی بازی به نام «هارپاستوم» به معنی «من می‌گیرم» را رواج دادند که بسیار خشن و هیجان‌انگیز بود. در سال ۴۳ میلادی، زمانی که «کلادیوس اول» امپراتور روم، انگلستان را فتح کرد، سربازان رومی بازی «هارپاستوم» را در آن کشور رواج دادند و به این ترتیب بازی با توپ در بین جوانان انگلستان جای خود را باز کرد و چنان گسترش یافت که انگلستان را به «مهد فوتبال» جهان تبدیل کرد. در بازی هارپاستوم از توپ پر از هوا به جای پشم و پَر استفاده می‌شد.

در اسپارت، نوعی بازی فوتبال متداول گشت که مقررات بسیار خشن در آن حکم فرما بود. مثلاً اگر بازیکنی خطأ می‌کرد او را در انتظار عمومی صد ضربه شلاق می‌زدند.

۳- تاریخچه فوتبال در قرون وسطی

در قرون وسطی مقررات فوتبال به دست فراموشی سپرده شد. تنها یک توپ گرد در میانه میدان بود که باید از سوی بازیکنان به هدف نه چندان مشخص زده می‌شد. این بازی در سراسر قرون وسطی با هیاهو، خشونت و مشت و لگد در سراسر اروپا رواج داشت و خشونت آن به حدی بود که گاهی آن را بازی ناشایست قلمداد می‌کردند. از طرف دیگر، نوع و نحوه بازی قرون وسطی ای با ویژگی خاص خود بسیار جالب توجه نیز بود، یعنی ابتدا مقررات با صدای بلند برای بازیکنان خوانده می‌شد و جایزه بندگان در همان آغاز مشخص می‌گردید. در این بازیها، زمین بازی نامحدود بود که گاهی از یک شهر تا شهر دیگری امتداد داشت و در واقع ابتدا و انتهایی نداشت. فوacial

شکل ۱

شکل ۲

۴- پیدایش فوتبال نوین

را در قرن نوزدهم باید زادگاه فوتبال نوین بهشمار آورد. قانون و مقررات فوتبال از جمله کاهش تعداد شرکت‌کنندگان در بازی و تثبیت این تعداد، تعیین اندازه زمین و اندازه توپ، مشخص کردن اندازه و شکل دروازه‌ها، نصب تور دروازه‌ها، تعیین داور و

در طول قرن نوزدهم، شکلهای جدیدتری از بازی فوتبال که با وضعیت و موقعیت اجتماعی و ارزش‌های جامعه صنعتی و شهری مناسب بود گسترش یافت. در واقع تدوین قانون و مقررات از جمله ویژگیهای فوتبال در دو قرن معاصر بوده است. انگلستان

تغییرات، در طی نیم قرن، فوتبال را در سراسر جهان گسترش داد و موجب افزایش بسیار طرفداران فوتبال در قاره اروپا گردید. فدراسیون جهانی فوتبال^۱ (فیفا) در سال ۱۹۰۴ از سوی

کمک‌داوران، تدوین گردید. در سال ۱۸۶۳ پس از شکل‌گیری اتحادیه فوتبال، قوانین تازه‌ای از سوی فدراسیونهای فوتبال انگلستان، ولز، اسکاتلند و ایرلند تدوین و اجرا شد. این مجموعه

شكل ۳

است و هر کشور فقط می‌تواند یک عضو داشته باشد. علت این گستردگی در جهان، ساده بودن قوانین فوتبال – جدای از قانون آفساید – نیاز نداشتند به ابزار زیاد و ارزان بودن این بازی است.

در هر قاره، انجمن یا فدراسیونهای ملی فوتبال،

انجمن یا فدراسیونهای ملی فوتبال کشورهای بلژیک، دانمارک، فرانسه، هلند، اسپانیا، سوئد و سوئیس در پاریس تأسیس گردید. در واقع فیفا، ابتدا دارای هفت عضو در شروع فعالیت بود. اما تعداد اعضای آن هر سال افزایش یافت به طوری که در حال حاضر در پنج قاره و در سراسر جهان دارای بیش از ۲۰۰ عضو

شكل ۴

فوتبال آسیا می‌باشد.
در حالی که فوتبال سرعت توسعه می‌یافتد با شروع بازیهای المپیک در سال ۱۸۹۶ در آتن، به عنوان بازی جهانی و رسمی پذیرفته شد.

کنفرادیون قاره‌ای را تشکیل می‌دهند. به عنوان مثال در قاره آسیا کنفرادیون فوتبال آسیا (ای-اف-سی) در سال ۱۹۵۴ تأسیس گردیده است و طبق آمار سال ۲۰۰۰ میلادی، چهل و پنج کشور در آن عضویت دارند. کشور مانیز عضو فیفا و کنفرادیون

شكل ۵

و همچنین ملوانان کشتیهای خارجی در بنادر بوشهر، خرمشهر و بندرعباس و سایر بنادر پا گرفت. در سال ۱۹۰۷ (۱۲۸۶ شمسی) «اسپرینگ رایس» وزیر مختار انگلستان در ایران، به منظور ایجاد حس رقابت در بازیکنان و رسمیت دادن به بازیها دو جام برای فوتبال و هاکی تهیی کرد. بدین ترتیب، اولین دوره رسمی مسابقه فوتبال بین سه تیم سفارت انگلیس، بانک شاهی و تلگرافخانه انجام شد.

۵—تاریخچه فوتبال در ایران
ورزش و بازیهای جدید مانند فوتبال که «بازیهای اروپایی» خوانده می‌شوند. در حدود سالهای ۱۲۸۰ تا ۱۳۰۰ ش، از سوی اروپاییان بخصوص انگلیسیها در ایران توسعه پیدا کرد. واژه فوتبال را دانشجویانی که در اروپا تحصیل می‌کردند پس از بازگشت به وطن وارد زبان فارسی کردند. فوتبال در ابتدا در میان انگلیسیها مقیم ایران در تهران و برخی از شهرهای بزرگ

بدین ترتیب، کسانی که فوتبال را به ایران آورده بودند از شاگردان و مقلدان خود شکست خوردند.

اولین بار در سال ۱۳۰۴ تیم ملی کشور تشکیل و عازم بادکوبه گردید که مورد استقبال بسیار زیاد قرار گرفت. بازیکنان ایران در این بازیها با پیراهن راه راه سفید و سبز ظاهر شدند و حاصل آن دو باخت ۲-۱ و ۴-۱ و یک مساوی ۰-۰ بود. در سال ۱۳۰۸، ایران میزبان تیم ملی بادکوبه بود. در همین هنگام، دولت ایران تصمیم به چمن کاری زمین محل مسابقه گرفت و زمینی را با بودجه‌ای که به تصویب دولت رسیده بود به مبلغ ده هزار تومان خریداری کرد. از این پس، بازیکنان به جای بازی در زمین خاکی، برای اولین بار بر روی چمن بازی کردند. نتیجه بازی ۷-۱ و ۴-۱ به نفع تیم مهمان به اتمام رسید که خاطره تلغی شکست دوره قبل را برای ایرانیان دوباره زنده کرد.

در سال ۱۳۲۵ مجمع فوتبال که از سال ۱۳۱۹ تشکیل شده بود به «فردراسیون فوتبال» تغییر نام داد و در اوایل سال ۱۳۲۶، خواستار عضویت در فدراسیون بین‌المللی فوتبال (فیفا) شد. این درخواست پیشتر ژانویه سال ۱۹۴۸ برابر با سی ام دی ماه سال ۱۳۲۶ مورد موافقت فیفا قرار گرفت و فوتبال ایران وارد مرحله جدیدی گردید. این روز برای فوتبال ایران روزی تاریخی به حساب می‌آید. از آن تاریخ به بعد، ایران در مسابقات مختلف رسمی نظیر «جام ملت‌های آسیا»، «بازیهای المپیک»، «بازیهای آسیایی» و «جام جهانی» شرکت فعال داشته و چندین بار در جام ملت‌های آسیا و بازیهای آسیایی به مقام قهرمانی رسیده است و دو بار هم به افتخار رسیدن به مرحله نهایی جام جهانی در سالهای ۱۹۷۸ و ۱۹۹۸ دست یافته است.

البته این بازی در ایران از دوران تأسیس سفارت انگلستان در سال ۱۸۶۵ میلادی در بین کارکنان سفارتخانه انجام می‌شد. در آن مقطع تعداد کارکنان سفارت نسبتاً زیاد بود و همچنین انگلیسیهای زیادی نیز در ایران زندگی می‌کردند که برای سرگرمی خود در میدان مشق (اطراف میدان امام خمینی – توپخانه سابق) بازی می‌کردند. تماشای بازی فوتبال برای مردم آن زمان تهران بسیار جالب بود. جوانان ایرانی نیز به تقلید از انگلیسیها شروع به بازی فوتبال کردند. اما مشکل پیدا کردن توپ باعث شد از هر وسیله گردی به جای توپ استفاده گردد. متداول‌ترین توپ در تهران در ابتداء مثانه گاو بود که ابتدا آن را باد کرده و روی آن پوشش پارچه‌ای تعییه می‌کردند و سپس آن را می‌غلتاندند. رفته رفته مشکل توپ، ابتدا از طریق توبهای فوتبال سفارت انگلیس و سپس تقلید از نحوه ساختن آن حل گردید.

در سال ۱۲۹۹ «باشگاه ایران»^۱ تشکیل شد و همچنین در سال ۱۳۰۰ «انجمن ترقی و ترویج فوتبال» از سوی نخستین معلمان ورزش کشور به وجود آمد. به هر حال جوانان و نوجوانان ایرانی در شهرهایی که انگلیسیها حضور داشتند مثل تهران، بوشهر، اصفهان، مشهد، بندرعباس، کرمان، کرمانشاه، خرمشهر، زابل، شیراز، تبریز، اهواز، آبادان، بیرجند، همدان، قزوین، رشت، اراک، یزد، قصرشیرین، بروجرد، کرند، مراغه و سایر شهرها با فوت و فن بازی فوتبال آشنا شدند.

رفته رفته بر تعداد تیمها افزوده شد و تیمهای «کلوب تهران»، «باشگاه اجتماعیون» و «باشگاه شاعع» اضافه گردید. مسابقات این تیمها در میدان مشق برگزار می‌گردید. در سال ۱۳۰۴ تیم «کلوب تهران» تیم انگلیسیهای مقیم تهران را ۲-۱ شکست داد.

بخش اول

آشنایی با تکنیکهای پایه